

Cylchlythyr Llywodraeth Cymru rhif:	WGC 002/2022	Dyddiad cyhoeddi:	17 Ionawr 2022
--	---------------------	--------------------------	----------------

Statws:	Ar gyfer gweithredu
----------------	---------------------

Teitl:	COVID-19 [amrywiolyn Omicron] a llacio dros dro ar y Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir i blant hyd at 12 oed:17 Ionawr – 1 Ebrill 2022
---------------	---

A gyhoeddwyd gan:	
Nicola Edwards Dirprwy Gyfarwyddwr, Is-adran Gofal Plant, Chwarae a Blynyddoedd Cynnar	
Gyfeirio at:	Anfonwch at:
Arolygiaeth Gofal Cymru Gofal Cymdeithasol Cymru SkillsActive Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru Prif Weithredwyr Awdurdodau Lleol Cydgysylltwyr Gofal Plant Awdurdodau Lleol Cydgysylltwyr Chwarae Awdurdodau Lleol Timau Dechrau'n Deg Awdurdodau Lleol AWARE Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd Awdurdodau Lleol Consortiwm Gofal Plant CWLWM Chwarae Cymru	Yr holl wasanaethau gwarchod plant a gofal dydd cofrestredig a phartïon eraill â buddiant

Crynodeb:

Cyhoeddir y Cylchlythyr hwn gyda chytundeb y Dirprwy Weinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol. Gofynnwn i chi sicrhau bod y cynnwys yn cael ei ddosbarthu i'r holl bartïon sydd â buddiant cyn gynted â phosibl.

Diben y Cylchlythyr hwn yw darparu canllawiau i'r sector gofal plant a gwaith chwarae yng Nghymru yng ngoleuni'r amrywiolyn Omicron Covid-19. Mae'n egluro o dan ba amgylchiadau, ac yn ddarostyngedig i ba drefniadau, y bydd Llywodraeth Cymru yn caniatáu llacio **dros dro** ar rai o'r gofynion yn y [Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir](#) i gefnogi parhad a chynaliadwyedd gwasanaethau gofal plant.

Am ragor o wybodaeth cysylltwch â:

E-bost: TrafodGofalPlant@llyw.cymru

Gwefan: www.llyw.cymru

COVID-19 [amrywiolyn Omicron] a llacio dros dro ar y Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir i blant hyd at 12 oed: 17 Ionawr – 1 Ebrill 2022

Yn ystod 2020 a 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Gylchlythyron (LIC 005 20; LIC 007 20, LLC 009/20 a LIC 001 21) yn darparu gwybodaeth a chanllawiau am y trefniadau **dros dro** mewn perthynas â llacio rhai o'r gofynion yn y Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir. Ystyriwyd y byddai'r trefniadau hynny helpu i gynnig rhywfaint o hyblygrwydd wrth ddarparu gwasanaethau allweddol o dan amgylchiadau heriol.

O ystyried yr amrywiolyn Omicron a'i effaith bosibl, mae Llywodraeth Cymru wedi penderfynu gwneud trefniadau eto ar gyfer **llacio dros dro** ar rai o'r gofynion yn ei Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir hyd 1 Ebrill 2022. Y gobaith yw y bydd hyn yn helpu lleoliadau i reoli rhai o'r heriau y maen nhw'n eu hwynebu o ran staffio a chapasiti ac yn cynnig peth sefydlogrwydd i gynllunio.

Bydd unrhyw drefniadau llacio a gaiff eu cytuno neu eu hadolygu yn ystod y cyfnod sy'n dilyn cyhoeddi'r cylchlythyr hwn a hyd at 1 Ebrill 2022 yn gyfyngedig i ganllawiau fel y nodir yn y llythyr hwn, a bydd rhaid i bob achos gael ei gymeradwyo gan awdurdod lleol. Ni ddylai awdurdodau lleol gymeradwyo achosion oni bai fod y mesurau a gynnigir gan y darparwr gofal plant yn rhesymol ac yn gymesur â'r amgylchiadau lleol a'r angen i sicrhau darpariaeth gofal plant diogel. Y darparwr gofal plant cofrestredig fydd yn gyfrifol o hyd am sicrhau diogelwch a lles y plant yn

eu gofal. Hyd at 1 Ebrill 2022, mae Gweinidogion Cymru wedi cytuno y gellir ystyried llacio dros dro yr agweddau a ganlyn ar y Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir.

Cymarebau staffio: Gellid llacio cymarebau oedolion: plant fel a ganlyn:

1. Safon 15.12 – Gofal dydd:

- Llacio cymhareb y Safonau Gofynnol Cenedlaethol o un oedolyn i wyth plentyn 3-7 oed i un oedolyn i ddeg plentyn
- Llacio cymhareb y Safonau Gofynnol Cenedlaethol o un oedolyn i ddeg plentyn 8-12 oed i ganiatáu i un oedolyn ofalu am hyd at 12 plentyn.

2. Safon 15.7 – Gwarchodwyr plant:

- llacio cymhareb y Safonau Gofynnol Cenedlaethol sy'n pennu na chaiff gwarchodwr plant ofalu am fwy na chwe phlentyn dan 8 oed er mwyn iddo gael gofalu am fwy na chwe phlentyn yn y grŵp oedran 5-7, ar yr amod nad oes mwy na 10 o blant i gyd o dan 12 oed. Noder nad oes unrhyw newid i'r gymhareb ar gyfer plant o dan 5 oed.

Rhaid cael cymeradwyaeth yr awdurdod lleol cyn gweithredu unrhyw lacio ar y gymhareb staffio, er mwyn sicrhau bod y newidiadau yn rhesymol ac yn gymesur, a bod modd darparu gofal rheolaidd yng ngoleuni'r amgylchiadau lleol, heb gyfaddawdu ar ddiogelwch a lles y plant y gofelir amdanynt.

Dylai'r awdurdod lleol a'r sawl sy'n darparu gofal plant fodloni eu hunain y gallant gydymffurfio â Chanllawiau Llywodraeth Cymru ar gyfer gofal plant a gwaith chwarae: coronafeirws, ac ni ddylai unrhyw leoliad gofal plant ofalu am fwy o blant na'r nifer cytunedig o blant cofrestredig sydd ganddynt.

Safon 15.13 Staff ychwanegol mewn lleoliadau gofal dydd: dylech chi a'ch awdurdod lleol gytuno ar y trefniadau hyn fesul achos, yn dibynnu ar yr amgylchiadau penodol. Ceir llacio'r gofyniad na ddylid cynnwys y rheolwr wrth gyfrifo cymarebau oedolion: plant mewn lleoliad gofal dydd llawn sydd wedi'i gofrestru ar gyfer 20 neu fwy o blant, ar yr amod bod yr awdurdod lleol yn cymeradwyo hynny ymlaen llaw.

Safon 15.13 Dau aelod o staff ar ddyletswydd mewn lleoliadau gofal dydd: ar yr amod bod pob gofyniad arall o ran cymarebau staffio yn cael eu bodloni, ceir llacio'r gofyniad bod yna ddau aelod o staff ar ddyletswydd bob amser, ar ôl i'r awdurdod ystyried amgylchiadau penodol y lleoliad.

Cymwysterau staff: gellir edrych ar y gofynion cymwysterau mewn ffordd hyblyg a chymesur mewn perthynas ag aelodau o staff a fydd yn gweithio neu wirfoddoli mewn lleoliad gofal plant. Er enghraifft, gallai hyn olygu llacio'r safonau o ran y gyfran o staff gofal plant y mae'n rhaid iddynt fod â chymhwyster gofal plant cydnabyddedig, neu gellid derbyn hyfforddiant ar-lein mewn perthynas â chymwysterau cymorth cyntaf. Ym mhob achos, byddai'n rhaid i warchodwyr plant a'r sawl sy'n rheoli lleoliad neu ei ddirprwy gael cymwysterau yn unol â'r Safonau

Gofynnol Cenedlaethol. Hefyd, byddai rhaid i'r darparwr gofal plant cofrestredig a'r sawl sy'n rheoli fod yn hyderus ynghylch ansawdd a diogelwch y gofal a ddarperir yn eu lleoliad. Yn ogystal â hyn, byddai rhaid iddynt ystyried a yw personoliaeth a rhinweddau pob aelod o staff a gyflogir yn addas, pe byddai'r gofynion o ran cymwysterau'n cael eu llacio.

DBS: *nid yw* Llywodraeth Cymru yn llacio unrhyw un o'r rheolau sy'n gysylltiedig â'r gofyniad i ddarparwyr gofal plant gael gwiriad manylach gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS). Fodd bynnag, ystyrir bod llacio'r arferion cyfredol/cyffredin sy'n gysylltiedig â gwiriadau cofnodion troseddol manylach, fel y nodir isod, yn briodol o gofio'r angen i sicrhau darpariaeth gofal ddigonol ar gyfer rhieni a gofalwyr sydd ei hangen. Mae'n ofynnol, o dan Reoliadau Gwarchod Plant a Gofal Dydd (Cymru) 2010, i bob aelod o staff a gwirfoddolwr sy'n gweithio mewn lleoliadau gwarchod plant a gofal dydd fod â thystysgrif cofnod troseddol fanylach, gan gynnwys gwiriad yn erbyn y rhestr gwahardd plant. Yn ymarferol, bydd unigolion yn aml naill ai wedi cael gwiriad DBS newydd wrth newid swydd neu wedi eu cofrestru â gwasanaeth diweddarau y DBS, a gall cyflogwyr wirio hwnnw'n gyflym wrth i staff newid swyddi. Mae hyn yn rhoi sicrwydd i gyflogwyr ynghylch addasrwydd y staff y maent yn eu cyflogi.

Efallai y bydd rhaid i unigolion cymwys a phrofiadol sy'n gweithio gyda phlant symud yn aml ac yn gyflym rhwng lleoliadau er mwyn sicrhau bod gofal ar gael. I fynd i'r afael â hynny, rydym yn ystyried ei bod yn briodol i staff gofal plant a gwaith chwarae, a nanis sydd wedi'u cymeradwyo dan Gynllun Cymeradwyo Gwirfoddol Gofal Plant yn y Cartref Llywodraeth Cymru neu Gynllun Cymeradwyo Darparwyr Gofal Plant yn y Cartref (Cymru) 2021, fedru symud rhwng lleoliadau os ydynt wedi cael gwiriad DBS dilyn, hy gwiriad cofnod troseddol manylach, gan gynnwys gwiriad yn erbyn y rhestr gwahardd plant, o fewn y 3 blynedd ddiwethaf. Byddai'n rhaid cael tystiolaeth o hyn gan staff sydd am weithio mewn lleoliad gofal plant drwy ddangos eu tystysgrif DBS. Dylid parhau i gynnal gwiriadau diweddarau ar gyfer y rheini sydd ar y system ddiweddarau.

Mae'r camau hyn wedi cael eu trafod ag Arolygiaeth Gofal Cymru, CWLWM a chynrychiolwyr awdurdodau lleol. Hefyd, rydym wedi ceisio sicrhau cydbwysedd derbyniol rhwng rhoi'r hyblygrwydd i ddarparwyr addasu a phheidio â pheryglu diogelwch a llesiant y plant sy'n cael gofal.

Dylai pob darparwr roi gwybod i'w awdurdod lleol (drwy eu Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd neu eu cyswllt arferol yn y tîm gofal iechyd) am ei fwriad i weithredu unrhyw un neu ragor o'r mesurau a ddisgrifir yn y llythyr hwn, cyn llacio unrhyw ofyniad.

Bydd rhaid i awdurdodau lleol gael eu bodloni bod y cynlluniau'n angenrheidiol ac yn gymesur â'r amgylchiadau, a'u bod yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru ar fesurau diogelu,

Rhaid i Arolygiaeth Gofal Cymru, fel y rheoleiddiwr gwasanaethau gofal plant, gael gwybod am unrhyw newidiadau a wneir, fel a ganlyn:

1. Bydd angen i ddarparwyr ddefnyddio eu cyfrifon ar-lein i hysbysu Arolygiaeth Gofal Cymru am unrhyw newidiadau sy'n cael eu cytuno;
2. Bydd angen i Awdurdodau Lleol hysbysu Arolygiaeth Gofal Cymru eu bod wedi cytuno i'r newidiadau.

Cydnabyddir, mewn rhai amgylchiadau, y gallai lleoliadau ddymuno gofyn i'r awdurdod lleol gytuno i lacio ar y gofynion cyn bod angen eu rhoi ar waith er mwyn ymateb i amgylchiadau sy'n newid yn gyflym e.e. ynysu/salwch staff i sicrhau y gall y lleoliad barhau i weithredu a sicrhau parhad gofal plant i deuluoedd. Fel rhan o asesiad risg rhagweithiol a'r gwaith cynllunio, ac er mwyn osgoi cau lleoliadau ar fyr rybudd, dylai lleoliadau drafod gyda'r awdurdodau lleol a ydyw yn bosibl cytuno i lacio ar ofynion ymlaen llaw wrth iddynt efallai ragweld absenoldebau staff. **Ni ddylid rhoi unrhyw newidiadau ar waith cyn i'r Awdurdod Lleol eu cytuno ymlaen llaw** ac os cytunir i lacio ar ofynion, dylai'r lleoliad roi gwybod i'r awdurdod lleol pan fydd y llacio yn cael ei roi ar waith a chadw mewn cysylltiad rheolaidd gyda'r awdurdod lleol ynglŷn â'r sefyllfa ac i ba raddau y mae'r trefniadau yn parhau i ateb y diben.

Dylai'r darparwr a'r awdurdod lleol adolygu unrhyw newidiadau sydd wedi'u cytuno o leiaf **bob mis**.

Fel busnesau a chyflogwyr, rhaid i ddarparwyr gofal plant gymryd pob [cam rhesymol](#) i leihau, cymaint â bo modd, unrhyw risg o ddod i gyswllt â Covid-19 yn eu lleoliadau yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru.

Er mwyn helpu darparwyr gofal plant a gwaith chwarae i gymryd camau rhesymol priodol a sicrhau bod lleoliadau gofal plant yn cadw plant a staff yn ddiogel, dylai darparwyr gyfeirio at y [Canllawiau ar gyfer gofal plant a gwaith chwarae: coronafeirws](#) sy'n disgrifio'r camau y dylid eu cymryd i atal a rheoli heintiau. Mae [Cardiau Gweithredu](#) hefyd ar gael, yn nodi mesurau rhesymol posibl.

Cynghorir darparwyr sy'n gweithredu o dan amodau llacach y Safonau Gofynnol Cenedlaethol i **wirio dilysrwydd eu hyswiriant** gyda'u darparwr yswiriant gan y gallai fod yna oblygiadau i'r newidiadau.

Am ba mor hir y gellir ystyried gweithredu'r trefniadau llacio hyn?

Gellir ystyried gweithredu'r trefniadau llacio hyn, a chytuno arnynt os yw'n briodol, hyd at 1 Ebrill 2022, yn amodol ar adolygiad misol gan yr awdurdod lleol. **Mae'r trefniadau llacio ond ar waith tan 1 Ebrill 2022. O 2 Ebrill 2022 ymlaen, disgwylir i ddarparwyr gofal plant roi sylw dyledus i'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir i blant hyd at 12 oed, yn y ffordd arferol.** Bwriedir cynnal ymgynghoriad ar ddiwygiadau i'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol yn 2022 a bydd rhanddeiliaid allweddol yn cael eu gwahodd i roi sylwadau ar unrhyw newidiadau tymor hirach a gaiff eu hystyried.

